

Розділ 1

Роман починається

У кожному разі, не переймайтесь надміру цим розділом, бо ж він, власне, небагато важить. Перепрошую Читача за витрачений час і припрошую ласкаво таки перегорнути сторінку.

Ось тут таки справді починається роман. Це логічно, бо тут мав би бути інший колір паперу. Це, певно, не так, і через те ви не дізнаєтеся, що це початок роману. Тому треба вам це сказати. «Пролог» був потрібен лиш для того, щоб вибудувати несуперечливий образ того, хто я є і чим займався. Себто, ким я був і куди направлявся. Власне, це була приманка. Спонука, щоб ви перегорнули сторінку. Якщо мені вдалося, то ви читаєте рядок, що я саме пишу. Якщо ж ні – то ви, певно, закрили книжку й увімкнули телевізор. Утім, є й інша ймовірність, цілком неймовірна, що ви досі зі мною, хоч я вас і не зацікавив. Розумієте, є чимало Читачів, що почувають провину, як почнуть книгу й не закінчать. Це наче махлювати з власним кредитом чи порадою найліпшого друга. Автор щиро перепрошує за такі почуття, але рекомендує тактику «раз почав – то читай», якщо так ви дійдете бодай до Розділу 2, як пощастить, то до Розділу 3, і так далі, й далі, й далі – аж до кінця роману.

Якщо ж ні – якщо нічого, зробленого мною, не захопило вас читати далі, перегорнути сторінку й гортати далі до кінця, тоді що ж – перепрошую за витрачені гроші. Якщо така справа, можливо, ви можете її комусь віддати. Передарувати. Якщо ні – то просто впхайте на полицю поміж Кантом і К'еркегором чи Кафкою й Керуаком. Це солідно.

Розділ 2

Філадельфія, Бостон, Нью-Йорк,
Детройт, Індіанаполіс, Чикаго,
Лос-Анджелес, Сан-Франциско,
Кермел, Етцетера, Етцетера,
Міннеаполіс і Сент-Пол

Проблеми завше стосувалися виживання. Виживання фінансового. Виживання емоційного. Буденного виживання. Я займався халтурками на різний смак: клеркував у книгарнях, викладав деривативне письмо (що від креативного письма різнилося лише прикметником), писав погано оплачувані рецензії, марнував сім'я на наукопні статті, «перебирав лайно зіркам», потерпав від того, що Бекет свого часу назвав недугою «вічного емерита», й оскільки це дилема на всі віки, я постійно перебував у пошуках хліба й даху над друкарською машинкою. У пошуках когось, хто б допоміг мені не зраджувати моїй давній прихильності до *Gamau Beaujolais* із брі через злидарський дохід. Було непросто. Для цього я переїхав із Філадельфії до Бостона, до Нью-Йорка, до Детройта, до Індіанаполіса, до Чикаго, до Лос-Анджелеса, до Сан-Франциско, до Кермела, до місць поміж, навкіл, поблизу, попід, через і близенько – опускаючи кілька виправ до Латинської Америки та Європи. Мої слова лишалися в моєї агентки на руках, чи під руками, чи під сракою, чи обіч неї; і хоча я й пролетів крізь свої двадцяті й тридцяті й вилетів із сорокових з усією

спритністю досвіткових походеньок, я досі не мав роману, гідного *мого* імені. Утім, я ніколи не полишав своїх амбіцій і наполегливо писав щоразу, коли мене підштовхувало натхнення. Що з віком ставалося все рідше.

Зрештою, я опинився в Міннеаполісі/Сент-Полі з доброї волі мого брата Каспара, що, будучи юристом – а відтак фінансово спроможним, запропонував мені зціпити зуби й віддатися міннесотським морозам *in lieu* конати з голоду на Золотому Березі Каліфорнії. Це була практична порада від практичної людини. Тож я спакував свої книжки, рукописи та решту непотребу й поїхав на схід-північний схід крізь наступні мальовничі штати: Неваду, Східне Колорадо, Небраску, Айову й Міннесоту, нерідко питаючи себе дорогою: «Невже Центральний Захід справді лиш суцільне коров'яче пасовисько та колективний соєво-кізьяковий харчовий придаток?».

Зрештою, пару років потому я дістався до Міннеаполіса/Сент-Пола, чи, як їх називають, Міст-Близнюків. Це міщанська помилка неймовірного масштабу, бо ж єдине, що вони мали спільного, – річку, що омивала їхні береги, та спільні зимові морози. Та, як я з'ясував, вимовити назву одного, не згадавши інше, було рівноцінним забути «амінь» на вечернях і каралося присудом довготривалих холодів. Звісно ж, блюзнів я так не раз і не два, частіше, ніж не блюзнів, а з тим, що зими в Міннесоті завше невблаганні, ламали й найсильніших людських створінь, я й сам, будучи чи не найслабшим із цього роду, був певен, що не виживу.

Не зрозумійте мене хибно. Міста-Близнюки – чи не найліпше з місць для життя в Америці. У Північній Америці.

Народ доброзичливий, свідомий суспільно й політично. Навіть двоє республіканців. І три пристойні пори з чотирьох – не так і зле. Я вважав за жарт місцеву приказку, що в Міннесоті є дві пори: зима і ремонт доріг. Та це був не жарт.

Перші дві зими, що я провів у Міннесоті, були, за словами місцевих, найлютішими, найморознішими, найкаторжнішими від часу, як Північний Захід навчився письма. Я б не міг не погодитись. В англійській мові немає відповідника на позначення зими, що повноцінно почалася з першим кошмаром Гелловіну й неохоче скінчилася в останні бляклі дні безживної Пасхи. Майже шість місяців. Пів року. Ціле життя. Після трьох місяців люди почали перемовлятися іспанськими й португальськими говірками й планувати екзотичні виправи до буйних хащів Бразилії чи алебастрових пісків Карибів. На п'ятий місяць вони почали зриватися: з поруччя третього поверху університету починали звішуватися голі жінки, навколо озер, скутих листопадовою кригою, розлягалися пляжники, холодними коридорами – без очевидних причин – відлунювали крики. На шостий місяць жінки вдягали сандалі й бікіні під пуховики чи палилися під лампами соляріїв, а мужчини, розриваючись між причмеленістю й причастям, на свистували колядки на Чистий четвер. Наслідки виходили навіть за піддатні вигадці рамки. І сталося так на третю зиму в Міннесоті, що за рисами й природними наслідками була гіршою за дві попередні, – я вирішив, що з мене досить, й постановив поквитатися з єдиною особою, місцем чи річчю, якій я міг закинути такі перверзії.

Розділ 3

Дункан Кац, позивач, проти Бога, відповідача

Вперше думка позиватися на Бога саянула мені, коли температура, включно з ВіХолом (вітро-холодовим індексом), сягнула -100° за Фаренгейтом*, а півтораметровий шар сніжинок заповнив простір між моїм підборіддям і стопами. Дайте-но я вам розтлумачу, що ж означає це число. Це на 132° нижче від точки замерзання води або на 175° нижче за середню температуру на пляжі Маямі в цю ж пору року і лише на 200° вище абсолютного нуля** – температури, за якої припиняється будь-яке знане нам життя; цієї температури достатньо, щоб заморозити за лічені миті відкриту шкіру чи заморозити до смерті людину за хвилини – і того, й того не бракло тієї океанної зими. Ми мали три місяці цієї білокостої облуди, цих морозних, пронизливих вітрів. Та ж ні, чотири. Їх було чотири. Ні, п'ять. Листопад, грудень, січень, лютий і березень. Я їх терпів, та ледь розтискав зуби. Мене до неможливості непокоїла думка, що будь-хто, молодий, та скорше старий, багатий, та скорше бідний, мусить терпіти такі муки; та останньою краплею, що змусила мене вжити заходів, стали

* -73° C.

** -273.15° C.

події 19-го квітня, 29-го дня весни, коли — при тому, що всі вже вирішили, що зимі кінець, — нагло, без попередження, температура скотилася до 25° вище нуля* — понурої, глузливої позначки, що дозволило черговому бистроногому сніговію з якогось Богом забутого краю на кшталт Вайомінгу, Монтани чи Юти байдуже віяти на мене й мою весну ще трьома дюймами тієї блідавої паволоки. Мало того, що мої тюльпани зазнали незчисленні поганьблення през домагання цього вогкого гною, всяке рослиння, що безглуздо надумало проростати, зав'язуватися та/чи рости в ці знаменно осоружні, навісні днини, мусило чекати наступного року. Саме тоді, десь у той час, може, тижнів шість по тому, я постановив, у здоровому глузді, подати позов проти Бога. Бо ж, одне слово, я вдосталь настраждався.

Я обговорив юридичні вислідки такого цивільного позову зі своїм старшим братом Каспаром, правником. Тримавши руки складеними на своєму громіздкому дубовому столі, він чемно заслухав усіх моїх слів і, будучи чоловіком справедливим і прагматичним, сказав, що досконало зрозумів мої почуття і сповна мені співчуває, та, щиро кажучи, вважає мене дещо «вар'ятом». Утім, я сказав йому, що, «відкидаючи вар'ятство», я був щирим і не приймаю жодної альтернативи, крім позову. Якщо він не пристане на нього, я знайду когось іншого.

— Якщо ж ніхто за нього не візьметься, — сказав я роздратовано, — Він знову візьметься за своє, — продовжував я зі здійнятим кулаком, — тож його треба провчити, раз і назавжди, що й усесилля має свої межі!

* - 4° С.

Каспар поглянув на мене із виразом, що можна було б визначити лише як «співбратне співчуття» — виразом людини, яка знає, що встрає у щось, що певно виключає успіх, здоровий глузд чи логіку, — та встрає попри все, з любові.

— У нас демократія, — сказав я непохитно. — Кожен із нас заслуговує на справедливість. Якщо Його суд зможе визнати Його невинним, що ж, добре тоді — та ми дамо йому оскаржувати збіса солідні докази, — я зробив слабку спробу грякнути по Каспаровому столу, наче ставлячи жирну крапку.

Каспар закотив очі й спробував урезонити мене, як міг, — спершу наказавши своїй секретарці остудити мій запал чашкою гарячого шоколаду з корицею (раногойним засобом, до якого зверталася наша мати, коли я бував халамидним дитям, — що і досі не втратив дієвості), а тоді повідомивши, що пройде через усі «юридичні поневіряння, пов'язані з поданням судового позову».

Спершу Каспар мав сумніви, що Бог, Божий Суд чи навіть Канцелярії Божі дадуть відповідь на повістку, заплатять бодай якусь частину відшкодувань чи з'являться на суді, тож мав певність, що така юридична забава втишить мій гнів і поривчастість, якщо й не надовго, то принаймні до теплішої пори. Він згодом змінить свою думку.

У кожному разі, ми з ним сіли й обговорили всі можливі скарги, за якими можна було би звинуватити Бога, й надумали наступне:

- Злий умисел.
- Завдання легких тілесних ушкоджень.
- Збройний напад.

- Зумисне завдання психічної шкоди.
- Порухення меж приватної перипорії.
- Злочинне недбальство.
- Порухення умов угоди.
- Порухення громадського спокою.
- Надання завідомо неправдивої інформації.
- Посягання з корисливим умислом.

Тоді, як ми погодилися на таких звинуваченнях, він, згідно з приписами, перейшов до «законної юридичної процедури», відправивши до нього пристава зі списком звинувачень. Очевидна проблема, пов'язана з доставкою повідомлення, мала би бути усунута через відправлення пристава зі звинуваченнями до архієпископа Ставроса Понокефалоса* – друга друга Сідні Лахмана, одного з Каспарових партнерів у справі, що потім мав би надіслати листа до Папи, який, як ми вважали, більше за будь-кого матиме контакт із Богом. Принаймні на цій планеті. Принаймні з осіб, нам відомих.

Усе йшло як задумано, аж доки Каспар не виявив проблему під час спроби викликати пристава до секретаря судового засідання – чоловіка за шістьдесят на ім'я Густав Пугач, що відповідав за направлення всіх повісток і звинувачень до відповідних відповідачів.

Спершу Густав вирішив, що Каспар жартує. Утім, він знав Каспара майже п'ятнадцять років, і той не був жартуном, особливо якщо сам заявлявся надіслати повістку.

* Грец. *πονοκέφαλος* – головний біль.

– Кому-кому ви хочете, щоб я це надіслав? – перепитав Пугач, мнучи мочку масивного вислого вуха.

– Богу, – відповів Каспар без ані найменшого натяку на усмішку на блідому лиці.

– Богу.

– Богу.

– Йому.

– Так. Зверху.

– Так.

Пугач піджав губи й постукав кістлявими пальцями по столу. Каспар роз'яснив, що позов складений за процедурою і він уже зв'язався з архієпископом Понокефалосом, що очікував на надходження матеріалів справи для подальшого відправлення Папі, який, своєю чергою, передасть повідомлення Богіві.

– Папі.

– Так.

– В Італії.

– Тому самому.

Скептичний Пугач подумав і постукав по столу вдруге; та Каспар, якого вже почала дратувати незголосливість старого, переконав його, що це не жарт і розцінювати так справу не слід.

– Це достовірні звинувачення одного з моїх клієнтів, які потрібно доставити, – сказав він без посмішки.

І хоча Пугач зрештою змирився з фактом, що повістка не була розіграшем, та мав певні застороги щодо її надсилання, усвідомлюючи, що повістка містила не лише Каспарове, а і його ім'я, а він не був у становищі, щоб «бісити Бога, я-бо скоро йтиму на пенсію». Каспар нагадав